

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY W KLASIE CZWARTEJ

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocena dopuszczająca:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE (czytanie i odbiór tekstów kultury):

- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost;
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- rozumie ogólny sens czytanych utworów;
- odróżnia fikcję od rzeczywistości;
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych;
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, wydarzenia;
- zna podstawowe cechy baśni i legendy;
- wskazuje wers, strofę, refren;
- z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, ożywienie, rym;
- wie, kto to jest narrator
- wyodrębnia komiks, film, spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury;
- stara się czytać płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym.

II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

1. Gramatyka języka polskiego:

- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu;
- konstruuje poprawne zdania pojedyncze;
- stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu;
- zna alfabet.

2. Zróżnicowanie i kultura języka. Komunikacja językowa:

- dzieli wyrazy na sylaby i litery, z pomocą nauczyciela na głoski;
- wyraża wprost swoje intencje;
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. prośbę, odmowę, zaproszenie, przeprosiny;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczeń i obserwacji;

3. Ortografia i interpunkcja:

- zna podstawowe zasady pisowni wielką literą;
- zna podstawowe zasady pisowni wyrazów z *ó, u, rz, ź, ch, h*.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

1. Mówienie:

- formułuje proste pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi;
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje;
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie;
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem;

- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu;
- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, krajobraz, postać, zwierzę;
- za pomocą kilku prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat;
- stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym;
- mówi o reakcjach czytelnicych;
- wygłasza tekst utworu z pamięci.

2. Pisanie:

- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu;
- uzupełnia prosty schemat, tabelę;
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego, dialogu, planu ramowego wypowiedzi;
- z pomocą nauczyciela redaguje list, dialog, układa plan ramowy wypowiedzi;
- redaguje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze;
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, krajobrazu, postaci, zwierzęcia;
- stara się o estetykę zapisu wypowiedzi.

IV SAMOKSZTAŁCENIE:

- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym;
- potrafi znaleźć wyraz w słowniku języka polskiego;
- doskonali ciche i głośne czytanie;

Ocena dostateczna - uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE (czytanie i odbiór tekstów kultury):

- określa temat i główną myśl utworu;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych;
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu;
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu;
- wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym;
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- dostrzega i nazywa epitet, porównanie, przenośnię, rym;
- wie, co tworzy rytm;
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator);
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze;
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze;
- wskazuje cechy baśni i legendy w utworze;
- rozpoznaje zwrotkę, wers, refren;
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, scena, widownia, próba;
- przypisuje cechy bohaterom;
- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie;
- odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym;
- odczytuje morał baśni;
- czyta z poprawną artykulacją i akcentowaniem.

II KSZTAŁCENIE JEZYKOWE

1. Gramatyka języka polskiego:

- rozróżnia wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne;
- określa formę odmiennych części mowy;
- konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte;
- używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, pytających, rozkazujących, wykrzyknikowych;
- łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone;
- wykorzystuje umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby przy przenoszeniu wyrazów do następnej linijki.

2. Zróżnicowanie i kultura języka. Komunikacja językowa:

- dzieli wyraz na litery i głoski;
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

3. Ortografia i interpunkcja:

- stosuje podstawowe zasady pisowni wyrazów z *ó, u, rz, ź, ch, h* i interpunkcji;
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą;
- stosuje podstawowe zasady pisowni *nie* z różnymi częściami mowy.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

1. Mówienie:

- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji;
- formułuje pytania otwarte;
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą;
- składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry;
- opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne;
- opisuje przedmiot, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni;
- nazywa swoje reakcje czytelnicze;
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens;
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

2. Pisanie:

- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym;
- używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych;
- zapisuje pytania otwarte;
- samodzielnie zapisuje dialog;
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne;
- tworzy ramowy plan wypowiedzi;
- układa opowiadanie odtwórcze;
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu;
- zapisuje prostą instrukcję, np. przepis kulinarny, zasady gry;
- tworzy prosty opis przedmiotu, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni;
- w liście prywatnym, dialogu stosuje odpowiedni układ graficzny;
- posługuje się akapitami;
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.

IV SAMOKSZTAŁCENIE:

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika j. polskiego i wyrazów bliskoznacznych;
- wybiera informacje z czasopisma, stron internetowych;
- doskonali ciche i głośne czytanie;

Ocena dobra- uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE (czytanie i odbiór tekstów kultury):

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio;
- wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu;
- wskazuje i samodzielnie tłumaczy przerośnięte znaczenie wyrazów w wypowiedzi ;
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach;
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytułu, wstępu, rozwinięcia, zakończenia;
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim;
- identyfikuje baśń i legendę;
- rozumie funkcję obrazowania poetyckiego w liryce;
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu;
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów;
- objaśnia znaczenia porównań i przerośnięci w tekście;
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i teatralnego;
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość - nienawiść, przyjaźń - wrogość;
- odczytuje przesłanie utworu;
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji.

II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

1. Gramatyka języka polskiego:

- wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi;
- używa odmiennej części mowy w poprawnych formach;
- łączy za pomocą spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu;
- stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone;
- celowo używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, pytających, rozkazujących i wykrzyknikowych;
- stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie.

2. Zróżnicowanie i kultura języka. Komunikacja językowa:

- świadomie dobiera intonację zdaniową; intencje nadawcy komunikatu;
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu;
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów;
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów.

3. Ortografia i interpunkcja:

- stosuje poznane zasady ortografii i interpunkcji;
- poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym;
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonych wypowiedzi i stara się je poprawić.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

1. Mówienie:

- przedstawia własne zdanie w rozmowie;
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi;
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem lub codziennymi sytuacjami;
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika wydarzeń;
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w kolejności chronologicznej, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystując wyrazy określające następstwo czasowe;
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo formułujące oceny i opinie, emocje i uczucia;
- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze;
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą i barwą głosu.

2. Pisanie:

- rozumie funkcję akapitu; stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia części wypowiedzi;
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw;
- układa życzenia, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie;
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwór fabularny, świadomie wykorzystując wyrazy określające następstwo czasowe;
- pisze opowiadanie z perspektywy świadka lub uczestnika wydarzeń;
- zapisuje dialog w opowiadaniu;
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo formułujące oceny i opinie, emocje i uczucia.

IV SAMOKSZTAŁCENIE:

- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych;
- doskonali ciche i głośne czytanie;

Ocena bardzo dobra- uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE (czytanie i odbiór tekstów kultury):

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą;
- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce;
- wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim;
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu do interpretacji utworu;
- objaśnia funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście;
- konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami;
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego utworu.

II KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

1. Gramatyka języka polskiego:

- odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne;
- stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania;
- poprawnie stosuje formy czasów i rodzajów czasownika;
- tworzy i nazywa wszystkie, przewidziane programem, wypowiedzenia;
- biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki.

2. Zróżnicowanie i kultura języka. Komunikacja językowa:

- nazywa intencje nadawcy komunikatu;
- identyfikuje tekst jako komunikat, np. informacyjny, literacki.

3. Ortografia i interpunkcja:

- pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje zasady pisowni;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

1. Mówienie:

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie;
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę, np. na temat lektury;
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym;
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła;
- interpretuje treści utworów poetyckich przewidzianych w programie;
- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami;
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi;
- recytuje utwór, zaznaczając akcenty logiczne.

2. Pisanie:

- komponuje poprawne kompozycyjnie wypowiedzi z uwzględnieniem akapitów;

- uzasadnia własne zdania, podając odpowiednie przykłady, np. z lektury;
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi;
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń;
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła;
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.

IV SAMOKSZTAŁCENIE:

- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych, konfrontuje je z innymi źródłami;
- doskonali ciche i głośne czytanie;

Ocena celująca- uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

I KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE (czytanie i odbiór tekstów kultury):

- czyta ze zrozumieniem na poziomie dosłownym i krytycznym również teksty spoza listy lektur;
- samodzielnie interpretuje utwory prozatorskie i poetyckie;
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury.

II KSZTAŁCENIE JEZYKOWE:

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści przewidzianych programem nauczania słownictwa, fleksji, składni i fonetyki.

III TWORZENIE WYPOWIEDZI

1. Mówienie:

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych.

2. Pisanie:

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych;
- wykazuje się szczególną dbałością o estetykę zapisu.

IV SAMOKSZTAŁCENIE:

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym;
- doskonali ciche i głośne czytanie;

W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie "+" i "-", gdzie "+" oznacza osiągnięcia ucznia bliższe wyższej kategorii wymagań, "-" - niższej kategorii wymagań.

Stopień ze znakiem plus (+) otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności wykraczają nieznacznie ponad wymagania dla danego stopnia.

Stopień minus ze znakiem (-) otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności wykazują drobne braki w zakresie wymagań dla danego stopnia.

Rodzaj stosowanej symboliki w zapisach w dzienniku lekcyjnym jest znany uczniom i rodzicom.

Stosuje się następujący przelicznik przy ocenianiu bieżącym:

Ocena	Procent
6	96 - 100
5+	91 - 95
5	86 - 90
5-	81 - 85
4+	76 - 80
4	71 - 75
4-	66 - 70
3+	61 - 65
3	51 - 60
3-	46 - 50
2+	41 - 45
2	35 - 40
2-	30 - 34
1	0 - 29

Dla uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (posiadających opinię lub orzeczenie PPP) dostosowania wprowadzamy indywidualnie dla każdego ucznia zgodnie z zaleceniami Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.